

"อัดความรู้" แต่แบบเบาๆ สร้างอนาคตเด็กได้จริงหรือ?

นำเสนอเมื่อ : 23 เม.ย. 2558

ในปัจจุบัน พ่อแม่หลายๆ ต่างพยายามค้นหา แสวงหาสิ่งที่ดีให้กับลูกของตน ตามกระแสของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป มีการรับรู้และเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศมากขึ้น การแข่งขันทางด้านธุรกิจการศึกษา ก็มีมากขึ้นไปด้วย สถาบันการศึกษาต่างๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน รวมไปถึงเอกชนรายย่อย ต่างก็จัดแคมเปญด้านการศึกษาออกมาแข่งขันกันอย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้ปกครองหลายๆ ท่าน พยายามที่จะส่งเสริมลูกหลานให้ได้มีโอกาสในด้านการศึกษามากขึ้น ด้วยความคิดที่ว่าอยากจะให้ลูกหลานของตน "เก่ง" จะได้เป็นที่ยกย่องจากสังคม และคาดหวังแบบเทียบบุญญัตติไตรยางค์ไปว่า อายุแค่นี้สามารถทำแบบนี้ได้แล้ว โตขึ้นจะขนาดไหน ครุบานนอกดอทคอม ได้อ่านเจอบทความของคุณปรัชญาวดี สันทวี เรื่อง "อัดความรู้" แต่แบบเบาๆ สร้างอนาคตเด็กได้จริงหรือ? จากหนังสือพิมพ์แนวหน้า เห็นว่าเป็นบทความที่เขียนได้สะท้อนสถานการณ์ด้านการศึกษาในระดับปฐมวัยของไทยได้ดี จึงอยากจะนำมาเสนอให้ท่านผู้อ่านได้อ่าน และได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างสร้างสรรค์ ลองไปอ่านดูครับ

ภาพประกอบจากอินเทอร์เน็ตไม่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา

"อัดความรู้" แต่แบบเบาๆ สร้างอนาคตเด็กได้จริงหรือ?

“โตขึ้นหนูอยากเป็นอะไร?” คำถามที่ผู้ใหญ่หลายคนตั้งไว้ถามเด็กๆ ตั้งแต่เริ่มเข้าโรงเรียนอนุบาล จนนำมาซึ่งคานิยมที่คนหว่า “ถ้าอย่างนั้นต้องเรียนเก่งๆ นะ จะได้เป็นคนใหญ่คนโต เป็นเจ้านายคน” เห็นได้จากพ่อแม่หลายคนที่มีลูกลูกแล้วก็ตั้งความหวัง ความฝันของตัวเองที่อยากจะให้ลูกเรียนเก่งๆ สอบได้คะแนนสูงๆ ตามทันโลกที่หมุนไปเร็วกว่าแต่ก่อน

ด้วยเหตุนี้เราจึงเห็น “ธุรกิจวาดวิชา” ที่ทุกวันนี้ไม่เพียงแต่เด็กโตเท่านั้น แต่ยังลามไปถึง “เด็กปฐมวัย” หรือเด็กอนุบาล-ประถมต้น ผุดขึ้นมากมายทั้งในทางสรรพสินค้าหรือดีกแถวตงๆ ซึ่งผูกครองก็หวังพึ่งช่องทางนี้ เพื่อให้ลูกอ่านออกเขียนได้ คิดคำนวณเป็น หวังให้ลูกเก่งกว่าใครๆ ทว่าอีกด้านหนึ่ง ก็มีผู้คนไม่น้อยเริ่มตั้งคำถามเช่นกันว่า เส้นทางกระแสหลักของสังคมที่เรากำลังเดินไปอยู่นั้น “ถูกต้องแล้ว” จริงๆ หรือ?

“เพราะเป็นเด็กจึงเจ็บปวด”..ประโยคสั้นๆ จากเยาวชน แต่สะท้อนอะไรหลายอย่างได้มากมาย!!!

ทีมงานแถลงข่าว **“ปฐมวัย:ลงทุนอย่างไรให้คุ้มค่า”** ณ

สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.) อาคารไอบีเอ็ม ชั้น 13 กทม. เมื่อเดือน มี.ค. 2558 ที่ผ่านมา **ศศ.ดร.ศศิลักษณ์ ขยันกิจ** ประธานสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ปฐมวัย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กล่าวว่ จากอดีตถึงปัจจุบัน คานิยมของพ่อแม่ผู้ปกครองไทย เชื่อมมาตลอดว่าการให้เด็กเรียนรูทางวิชาการมากๆ ทั้งการอ่านออกเขียนได้ คิดคำนวณทางคณิตศาสตร์เป็นตั้งแต่อายุน้อยๆ คือเรื่องชีวิตวาบุดรหลานของตนนั้น **“เก่ง-หัวดี-อัจฉริยะ”**

ทว่าในความเป็นจริงแล้ว การกระทำดังกล่าวเป็นการ **“ขัดขวางพัฒนาการเด็ก”** โดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ อาจารย์ศศิลักษณ์ อธิบายว่า จริงๆ แล้วทักษะของคนเรามีหลายประเภท ซึ่งทักษะทางวิชาการก็เป็น 1 ในทักษะเหล่านั้น โดยนอกจากวิชาการแล้ว ยังมีทักษะการไชร่างกาย จินตนาการความคิดสร้างสรรค์ ทักษะการเขาสังคม ฯลฯ และช่วงปฐมวัยนั้นเป็นช่วงเวลาสำคัญสำหรับการพัฒนาทักษะเหล่านี้ไปพร้อมๆ กัน แต่หาเสียดาอยู่ที่กระแสสังคม ได้ทำลายโอกาสเหล่านี้ไป เพียงเพราะต้องการให้บุตรหลานเก่งวิชาการเพียงด้านเดียวเท่านั้น

“เรื่องของการเร่งให้เรียน มันเป็นเหมือนวิธีคิด คานิยมของเราที่เรามองว่าเด็กที่สามารถอ่านหนังสือได้ เขียนหนังสือได้ คิดคำนวณเลขได้ คือเด็กที่เก่ง แต่จริงๆ แล้วความสามารถเรามีด้านอื่นได้ บางคนมีความสามารถด้านศิลปะ บางคนมีความสามารถในเรื่องของการไชร่างกาย เด็กๆ จะมีความสามารถที่จะพัฒนาได้ทุกเรื่อง แต่ผู้ปกครองจะมองว่าการที่เด็กเขียนได้ พุดได้ คิดเลขได้ก่อนวัยอันควรคือความเก่ง มันก็ทำให้การพัฒนาด้านอื่นๆ ถูกตัดออกไปเด็กก็อาจจะไม่ได้ไชร่างกายเขาอย่างเต็มที่ ไม่ได้มีการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ รอบตัว

ซึ่งร่างกายเขาจะต้องพัฒนาในด้านของมิติสัมพันธ์ และในเรื่องของภาษา ความคิด การมองเห็นรายละเอียดของสีสนต่างๆ ในธรรมชาติ ถ้าเขาไม่มีโอกาสได้รับสิ่งธรรมชาติ จองแจจคอมพิวเตอร้ ความสามารถ พัฒนาการของเขาในอนาคตก็อาจจะสมาธิสน หรือความสามารถในการแยกแยะสีธรรมชาติก็อาจจะแยลง ซึ่งนี่ก็เป็นการพัฒนาทางสมองที่หลากหลาย”

อาจารย์ศศิลักษณ์ ระบุ

นี้ไม่ใช่แต่เพียงสมมุติฐานทางวิชาการเท่านั้น แต่ยังมีกรทดลองจนเห็นผลเป็นที่ประจักษ์มาแล้ว โดย **ดร.นฤมล เนียมหอม** ครูปฐมวัย โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ กทม. บอกเลาถึงการเรียนการสอนเด็กอนุบาลในรร.ทุ่งมหาเมฆ ซึ่งไชนแนวทาง **“เรียนจากการเล่น”** ยกตัวอย่างวันหนึ่งที่อานนิทานเรื่อง “บานขนม” ให้เด็กๆ ฟังจากนั้นก็ชวนให้เด็กๆ ลองคิดว่า **“แล้วเราจะสร้างบานขนมจริงๆ ได้อย่างไร?”**

ซึ่งเด็กๆ ก็จะช่วยกันคิด ตั้งแต่การหาวัสดุว่าจะทำอย่างไรให้บ้านแข็งแรงสวยงาม หรือเด็กบางคนก็ถามกลับว่าสร้างแล้วมดจะไม่ขึ้นหรือ? ต่อเนื่องไปกระทั่งการทำขนมทั้งขนมที่รับประทานได้จริงๆ และขนมปลอมๆ ไว้ใช้เป็นของเล่น โดยทั้งหมดนี้ล้วนเป็น **“การเรียนรู้”** ทั้งสิ้น

“เด็กได้ตั้งแต่ตั้งจุดประสงค์ของตัวเอง แล้วก็หาวิธีคิดแก้ปัญหาไปที่ละขั้น ทำอย่างไรถึงจะสร้างขึ้นมาได้ ทำอย่างไรถึงจะให้บ้านแข็งแรง ทำอย่างไรให้มันสวย ทำอย่างไรให้เพื่อนๆ เขาไปเล่นได้ เราทำในส่วนนี้เราก็เห็นว่าเขาสนุกมาก แต่ความสนุกมันไม่ได้หมดแค่นั้น เด็กๆ ยังคิดกันว่าเราน่าจะลองทำขนมกันจริงๆ

เราก็เสนอความคิดกันว่าอยากทำขนมอะไรเด็กๆ บอกว่าทำเยลลี่ไหม เราก็ลองทำดูผสมด้วยน้ำร้อนผสมด้วยน้ำเย็นผสมด้วยน้ำธรรมดา เหมือนเป็นการทดลองไปในตัว แต่เขาก็สนุก

แล้วก็ยังมีความคิดอีกว่า มาทำขนมปลอมๆ เอาไว้เล่นกันใหม่ เราก็เอาลูกก็ปลอมไปไว้ในบ้าน เราก็ถามเด็กว่ารู้ใช่ไหมว่านี่คือของปลอม? เขาก็บอกว่ารูเพราะว่าเราทำกันเอง” คุณครูรายนี้ กล่าว

และผลที่ได้รับต้องบอกว่า “น่าพอใจ” เห็นได้จากการสอบถามบรรดาครูประถมใน รร.ทุ่งมหาเมฆ ที่ต้อง “รับช่วงต่อ” เด็กกลุ่มนี้จากชั้นอนุบาลขึ้นไปเรียนต่อ พบว่าเด็กกลุ่มนี้มีทักษะการฟัง “ฟังรู้เรื่อง-จับใจความได้”, มีความใฝ่รู้ “รักการอ่าน”, มีทักษะการพูด “พูดดี-มีมารยาทในการพูด” ในระดับที่ดี ขณะที่ผู้ปกครองก็ชมว่าบุตรหลานของตนมีความประพฤติที่ดีขึ้น แม่จะมาจากครอบครัวที่พื้นฐานไม่ค่อยดีนักก็ตาม

“คือเด็กๆ ของเรา เป็นเด็กที่มาจากสังคมที่ไม่เรียบร้อยนัก พอผ่านไปสัก 1 ภาคเรียนเด็กจะมีสิ่งที่เปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัด พอแม่จะภูมิใจมากกว่าลูกช่วยเหลือตัวเองได้แล้ว ลูกมีมารยาททางสังคมที่ดีขึ้น ลูกอดทนรอคอยได้นานมากขึ้น ลูกมีความพยายามลูกรู้จักพูดกับคนอื่นอย่างสุภาพ ลูกทำสิ่งนู่นสิ่งนี้ได้ พอแม่ก็ภูมิใจ พอเด็กจบ ป.6 ซึ่งเป็นชั้นสูงสุดของโรงเรียน เด็กก็เขาเรียนต่อโรงเรียนมัธยมได้ 100 เปอร์เซ็นต์”

คุณนฤมลระบุ ซึ่งนอกจากจะทดลองที่ รร.ทุ่งมหาเมฆแล้ว ยังทดลองที่ รร.อนุบาลสามเสน อีกด้วย และผลที่ได้ก็ไม่ต่างกัน ระหว่างเด็กที่เรียนในแนวทางนี้ตั้งแต่อนุบาล กับเด็กที่มาจากที่อื่น เมื่อขึ้นไปเรียนในระดับประถมศึกษาแล้ว เด็กที่ “เรียนผ่านการเล่น” มีศักยภาพด้านการเรียนรู้เทียบเท่าเด็กที่ผ่านการเรียนหนักๆ มาตั้งแต่ชั้นอนุบาล แต่สิ่งที่ต่างกัน คือเด็กกลุ่มแรก จะรู้สึก “ผูกพันกับโรงเรียน” อยากมาเรียน เพราะรู้สึกว่าการเรียนแล้วมีความสุข

ซึ่งการบ่มเพาะบุคลิกภาพแบบนี้เอง ที่จะนำไปสู่การประสบความสำเร็จในอนาคต โดย **ดร.ไกรยส ภัทราวาส** นักเศรษฐศาสตร์ด้านการศึกษา สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.) ยกตัวอย่างคำกล่าวของ ศาสตราจารย์ เจมส์ เฮ็คแมน (Prof. James Heckman) นักเศรษฐศาสตร์รางวัลโนเบล ปี 2543 ที่ระบุว่า ทักษะทางพฤติกรรม ต้องมาก่อน ทักษะทางปัญญา เพราะพฤติกรรมหรือนิสัยที่ดี ทั้งความรับผิดชอบ มีวินัย ขยันหมั่นเพียร อดทนอดกลั้น มุมานะพยายาม ตลอดจนคุณธรรมจริยธรรม เป็นสิ่งที่ต้องบ่มเพาะตั้งแต่เยาว์วัย

โดย ศ.เฮ็คแมน ย้ำว่า “การลงทุนกับเด็กปฐมวัยเป็นการลงทุนที่มีผลตอบแทนสูงที่สุดถึง 7-12 เท่า และแม่จะเอาเงินไปลงทุนใน มัธยมศึกษา อุดมศึกษา ก็ไม่มีทางจะได้ผลตอบแทนสูงขนาดนี้” ซึ่งหากเด็กคนใดมีบุคลิกภาพที่ดีเหล่านี้ติดตัว เมื่อโตขึ้นไปเรียนต่อในระดับสูง หรือไปทำงานใดๆ ก็ตาม โอกาสที่จะประสบความสำเร็จย่อมมีสูงกว่าเด็กที่ถูกอัดความรู้ทางวิชาการแต่เพียงด้านเดียว และไม่ใช่เรื่องง่ายเลยที่จะมาฝึกฝนอุปนิสัยเหล่านี้ เมื่อพ้นช่วงปฐมวัยไปแล้ว

“ผลวิจัยระดับนานาชาติมีมานานแล้ว ว่าทักษะทางบุคลิกภาพในระยะยาวจะมีผลมากต่อการลดปัญหาอาชญากร หรือปัญหาทางพฤติกรรมต่างๆ และการประสบความสำเร็จในการทำงาน แม้ในช่วงต้นทักษะทางปัญญาจะมีผลบ้าง แต่ในระยะยาวคือทักษะทางบุคลิกภาพ ที่เด็กๆ กำลังสูญเสียไปในขณะนี้เพราะมีแว่ไปเร่งพัฒนาทักษะทางสติปัญญาอย่างเดียว

อย่างสหรัฐอเมริกา เขาเก็บข้อมูลกัน 30 ปี ล้วนบอกตรงกันว่าทักษะทางสติปัญญา มีผลแค่ระยะสั้นๆ เท่านั้น แต่ถ้าวัดกันยาวๆ ทักษะพวกการควบคุมตนเอง การมีแรงบันดาลใจ ล้วนมีความสำคัญมากกว่าในการสร้างความสำเร็จ ทั้งทางวิชาการและการทำงานในอนาคตของเด็ก” ดร.ไกรยส ผากทิ้งท้าย

แม้จะมีหลักฐานทางวิชาการรองรับ แต่ในความเป็นจริง การเปลี่ยนค่านิยมของสังคมคงเป็นเรื่องยาก ยิ่งปัจจุบันที่กระแสการแข่งขันมีแต่จะรุนแรงขึ้น พ่อแม่ผู้ปกครองจำนวนมากที่กลัวว่าบุตรหลานโตขึ้นแล้วจะไม่ได้ทำงานดีๆ รายได้งามๆ เชื่อว่าก็ยังคงมุ่งไปหนทาง “เร่งเรียน-เร่งอัดความรู้” กันต่อไป

หนทางนี้ “ไม่ง่าย” ถ้าจะทำจริงๆ คงต้อง “ปฏิรูป” ร่วมกันทุกภาคส่วน!!!

ปรีชญาวดี สันทวี

SCOOP@NAEWNA.COM

ขอบคุณที่มาจาก [หนังสือพิมพ์แนวหน้า](#)